

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2009/10

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	2
Ulykker med personskade	4
<i>Datagrundlag</i>	4
<i>Antal ulykker</i>	4
<i>Ulykkernes fordeling over året</i>	8
<i>Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne</i>	11
<i>Fyrværkeritype</i>	14
<i>Skader</i>	18
<i>Omkomne ved fyrværkeriulykker</i>	22
Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri	22
Myndighedernes aktioner op til nytåret	24
<i>Kontrol med fyrværkeriarrangementer</i>	24
<i>Markedskontrol med importerede artikler</i>	25
<i>Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri</i>	26
<i>Politiets beslaglæggelser af fyrværkeri</i>	29
<i>Kontrol med indførsel af fyrværkeri</i>	29
<i>Kontrol med virksomheder</i>	30
<i>Internationalt samarbejde</i>	30
Evalueringsaf Fyrværkerikampagnen 2009/10	30
<i>Fyrværkerikampagnen</i>	30
<i>Resultatet af evalueringen</i>	30
<i>Konklusion</i>	32
Indsatsen i skolerne	32
Oversigt over figurer i notatet	33
Oversigt over tabeller i notatet	34

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2009/10

Sammenfatning

Antallet af fyrværkeriulykker i sæsonen 2009/10 er fortsat lavt sammenlignet med de seneste 10 år, om end det er steget i forhold til nytåret 2008/09. Det totale antal ulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar blev af Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital opgjort til 237. Stigningen hænger måske sammen med, at forbruget af fyrværkeri i Danmark steg med ca. 20 % fra 2008 til 2009. Antallet af alvorlige ulykker er dog ikke steget lige så meget som antallet af ulykker i det hele taget.

Sikkerhedsstyrelsen har ikke registreret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri i 2009 eller ved nytåret 2009/10.

Antallet af ulykker uden for nytårsdøgnene er mere end halveret i løbet af de seneste 10 år. En af årsagerne hertil er, at brug af fyrværkeri er blevet forbudt for almindelige forbrugere udenfor perioden fra 1. december til 5. januar. Efter en årrække synes forbrugerne nu i stigende grad at respektere dette. Der er kun registreret en ulykke uden for den periode, hvor forbrugere lovligt kan anvende fyrværkeri.

Det er primært mænd, der kommer til skade med fyrværkeri, især helt unge mænd mellem 10 og 19 år. Andelen af denne gruppe forbrugere er dog aftaget i forhold til sidste nytår.

Knap halvdelen af de tilskadekomne var tilskuere, herunder personer, der tilfældigvis var i nærheden, da fyrværkeriet blev afskudt.

Antallet af ulykker med raketter, fontæner, heksehyl samt ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri er faldet kraftigt i perioden. Faldet af ulykker med heksehyl skyldes formodentligt, at Sikkerhedsstyrelsen i flere år har kørt en målrettet markedskontrolindsats mod denne produkttype. Resultatet er, at antallet af ulykker forårsaget af heksehyl er faldet langt mere end antallet af ulykker generelt. Til gengæld har antallet af ulykker med batterier været nogenlunde konstant i perioden, selvom det totale antal ulykker er faldet. Sikkerhedsstyrelsen har derfor valgt at sætte fokus på batteriers sikkerhed i sin markedskontrol.

Sikkerhedsstyrelsens kontrollerede 66 fyrværkeriartikler som led i sin markedskontrol i 2009. To tredjedele af de artikler, hvor mærkningen blev kontrolleret, havde mærkningsfejl, og godt 40 % af de artikler, der blev funktionstestet, fejlede. Der blev også gennemført en kemisk analyse af et antal artikler som led i markedskontrollen. Denne kontrol viste, at en del artikler havde en kemisk sammensætning eller en NEM-vægt, der afveg fra den typegodkendte artikel.

Redningsberedskaberne rykkede ud til 144 fyrværkeribrande i nytårsdøgnet og 101 brande resten af året. Dermed er der sket et fald i antallet af

fyrværkeribrande i nytårsdøgnet (på cirka 25 %), men en stigning på ca. 50 % i den resterende del af året.

Redningsberedskaberne udstedte i alt 511 tilladelser til fyrværkeriarrangementer i 2009. Der blev gennemført kontrol af ca. 20 % af arrangementerne. Kontrollerne viser, at festfyrværkerne er gode til at overholde de udstedte tilladelser, idet der kun blev udstedt 13 påbud svarende til ca. 10 % af kontrollerne.

De kommunale redningsberedskaber udstedte 1.804 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detailledet i 2009. Der blev gennemført 1.357 kontroller med disse, og der blev udstedt 434 påbud. Nitten kommuner udstedte påbud i mindst hvert andet tilsyn, og tre kommuner udstedte påbud ved alle tilsyn. For så vidt angår oplag udenfor detailledet udstedte de kommunale redningsberedskaber 131 tilladelser, og gennemførte 98 kontroller. Der blev udstedt 32 påbud, og fem kommuner udstedte påbud ved alle tilsyn.

Fyrværkerikampagnens indsats i 2009 havde titlen "Respektér dine venner, respektér fyrværkeri" og drejede sig om respekt for, at fyrværkeri kan være farligt, og at det er mangel på respekt at udsætte sine venner for fare. Informationen blev ledsaget af en konkurrence om at samle flest venner på kampagnens hjemmeside www.respekter.dk.

En evaluering af kampagnen viste, at der var stor tilfredshed med kampagnens form og indhold. Undersøgelsen viste også, at kampagnen tilsyneladende ramte rigtigt, at de unge forstod budskabet, og at de rent faktisk tog de seks fyrværkeriråd til sig. Til gengæld virkede den virale del af kampagnen ikke efter hensigten. Det skyldtes dels tekniske problemer, men også, at klubberne og målgruppen oplevede konkurrencen som irrelevant.

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2009/10

Ulykker med personskade

Datagrundlag

Sikkerhedsstyrelsens statistik over fyrværkeriulykker med personskade tager udgangspunkt i registreringer fra Ulykkesregisteret hos Statens Institut for Folkesundhed samt registreringer fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital.

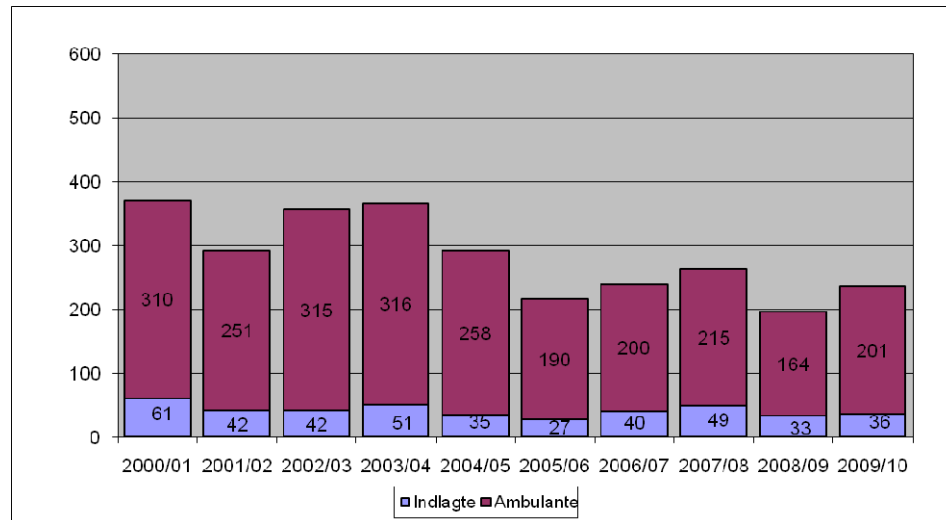
Ulykkesregisteret omfatter registreringer af henvendelser til skadestuerne på sygehusene i Glostrup, Frederikssund, Esbjerg og Randers. Registreringerne dækker ca. 12 procent af landets befolkning og anses for at give et repræsentativt billede for så vidt angår alder og køn. Undersøgelser foretaget af Ulykkes Analyse Gruppen peger dog på, at en opskalering af antallet af fyrværkeriulykker til landstal giver en afvigelse på ca. 20 % i forhold til Ulykkes Analyse Gruppens tal. I dette notat anvendes tallene fra Ulykkesregisteret på den måde, at det antages, at de tendenser, der kan ses i tallene, er repræsentative for udviklingen i hele landet. Ulykkesregisterets registreringer har tidligere omfattet henvendelser til skadestuerne på hospitalerne i Herlev og Grenå. Analyserne i nærværende notat er justeret så de tager højde for disse ændringer.

Ulykkes Analyse Gruppen hører under ortopædkirurgisk afdeling på Odense Universitetshospital. Gruppen har siden nytåret 1995/96 indsamlet oplysninger fra alle landets skadesstuer og skadesklinikker om fyrværkeriulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar.

Antal ulykker

Nytåret 2009/10 blev også et nytår med få skader, idet antallet af ulykker blev næsten lige så lavt som i nytåret 2008/09, hvor der blev registreret det laveste antal ulykker i de seneste 10 år. Det totale antal ulykker med fyrværkeri i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar blev af Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital opgjort til 237 stk. Dette er vist på figur 1.

Figur 1. Antallet af ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2000/01 til 2009/10

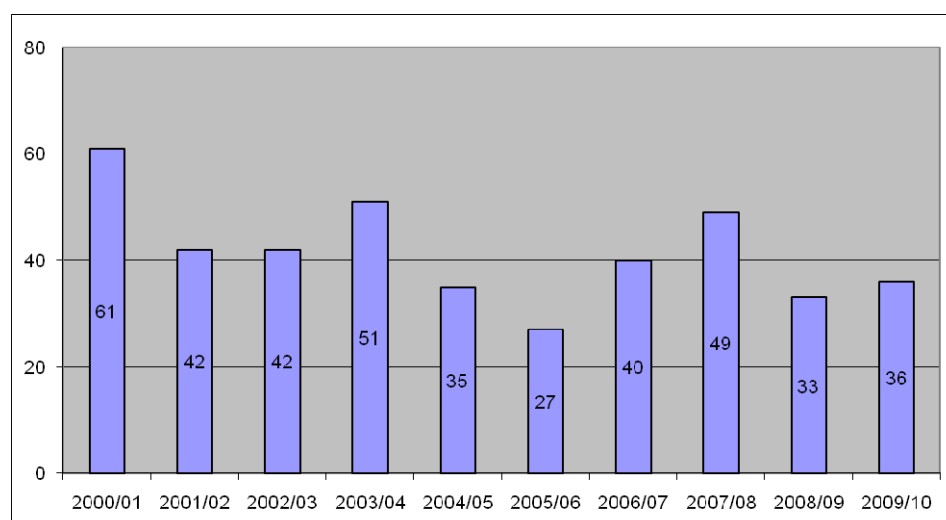

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Figuren viser, at der i alt er sket 237 skader, heraf 36 alvorlige skader. Det totale antal skader ligger dermed fortsat på det samme lave niveau som er set de foregående 4 nytår – en tredjedel under niveauet fra nytårene 2002/03 og 2003/04. Det gennemsnitlige antal skader i den betragtede 10-årsperiode er 284, så antallet af skader ved årsskiftet 2009/10 er dermed ca. 20 % lavere end gennemsnittet for perioden.

Hvis man kun ser på de alvorligste ulykker, hvor patienten indlægges eller henvises til egen læge eller speciallæge, er nedgangen også meget markant som vist på figur 2.

Figur 2. Antallet af alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2000/01 – 2009/10

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

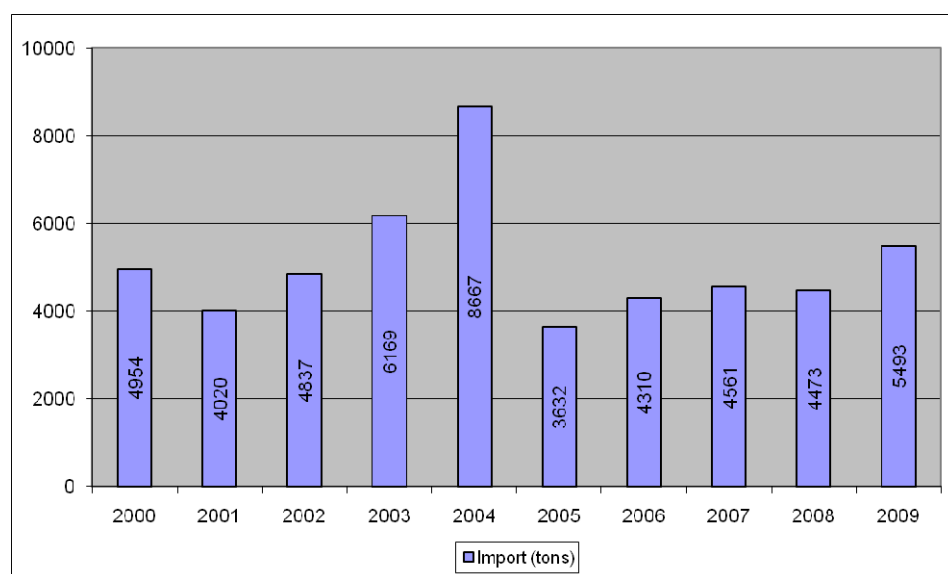
Figuren viser, at antallet af alvorlige ulykker stort set er halveret i forhold til starten af perioden. Alvorlige ulykker er defineret som ulykker, hvor patienten indlægges eller henvises til egen læge eller speciallæge. Faldet er på ca. 25 % i forhold til nytåret 2008/09.

Der antages at være en sammenhæng mellem mængden af fyrværkeri, der anvendes, og antallet af ulykker. Det må forventes, at antallet af ulykker stiger, når anvendelsen af fyrværkeri stiger. Det er derfor interessant at se på, hvor store mængder fyrværkeri der anvendes i landet.

Sikkerhedsstyrelsen har ikke kunnet fremskaffe tal for de anvendte mængder fyrværkeri, men Danmarks Statistik opgør mængden af importeret fyrværkeri. Dette antages at være en god tilnærmelse til de anvendte mængder af fyrværkeri, idet der kun fabrikeres og eksporteres beskedne mængder af fyrværkeri i Danmark. Figur 3 viser de importerede mængder fyrværkeri i tiårsperioden 2000 - 2009.

Figuren viser, at importen af fyrværkeri i 2009 var på niveau med de tre nærmest foregående år. Niveaut disse fire år ligger til gengæld på omkring det halve af importen i 2004, hvor importen toppede. Tallet for 2004 skal dog korrigeres for, at fyrværkerikatastrofen i Seest i november medførte, at 1.500 – 2.000 tons fyrværkeri gik til grunde og derfor ikke blev udbudt til forbrugerne. Disse mængder skal trækkes fra importen for 2004 for at estimere årets forbrug af fyrværkeri.

Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2000 – 2009

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken

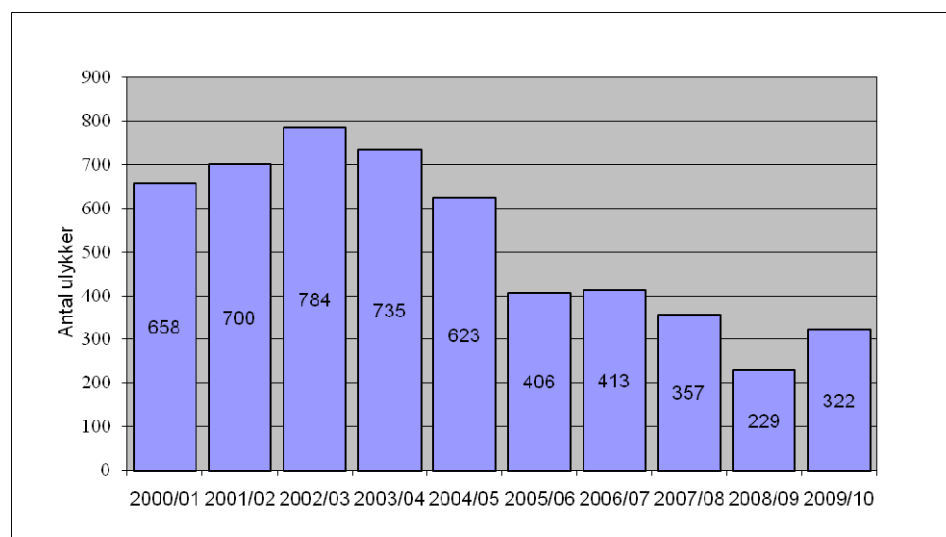
Figuren viser, at mængden af importeret fyrværkeri er steget ca. 23 % i forhold til sidste år.

Hvis man sammenligner udviklingen i antallet af ulykker (figur 1) med mængden af importeret fyrværkeri (figur 3), kan man se, at de to kurver i nogen grad "følges ad". Dette tyder på, at der må være en sammenhæng mellem mængden af solgt fyrværkeri og antallet af ulykker.

Sammenhængen er dog ikke helt simpel, og der må være andre faktorer end mængden, der spiller ind i det faldende antal ulykker. Mængden af importeret fyrværkeri i 2009 er højere end i 2000, 2002 og 2003, men antallet af ulykker er cirka en tredjedel lavere. Der må derfor være andre årsager, som spiller ind, såsom mere sikker anvendelse af fyrværkeri, anvendelse af mindre farlige typer fyrværkeri, udbredelse af beskyttelsesudstyr som fyrværkeribriller, indførelse af obligatorisk godkendelsesordning for fyrværkeri, en generelt sværere adgang til fyrværkeri, begrænsninger i salgs- og anvendelsesperioder osv. Det er ikke muligt at afgøre, hvor meget hver af disse årsager spiller for faldet.

Ønsker man at få et billede af det samlede antal ulykker for hele året, må man estimere dette ud fra registreringerne i Ulykkesregisteret. Figur 4 viser antallet af registrerede ulykker på skadestuerne.

Figur 4. Estimeret antal ulykker med fyrværkeri for hele året (inkl. nytårsdøgnet) for tiårsperioden 2000/01 til 2009/10

Kilde Ulykkesregisteret

En søjle dækker perioden fra 1. februar til 31. januar året efter.

Der er databrud mellem 2003 og 2004, idet antallet af registreringssteder i 2004 blev øget til seks. Dette sted faldt væk igen i 2005, og i 2006 faldt yderligere et væk, så antallet nu er fire.

Igen er tendensen et meget markant fald – mere end en halvering – siden starten af tiårsperioden, og igen ses en stigning fra sidste år til i år. Årsa-

gerne til faldet skal findes blandt de tidligere nævnte: For det første kan man formode, at de årlige kampagner for mere sikker brug af fyrværkeri må påvirke ulykkestallet i en gunstig retning. De samme kampagner har også medvirket til at udbrede brugen af beskyttelsesudstyr såsom fyrværkeribriller blandt brugere og tilskuere, hvilket også mindsker antallet af ulykker. Der har også i perioden været en bevægelse mod mindre farlige fyrværkerityper, blandt andet hjulpet på vej af den obligatoriske godkendelsesordning for fyrværkeri. Godkendelsesordningen har uden tvivl medvirket til at øge kvaliteten i de enkelte artikler og vil givetvis fortsat gøre det i og med, at den i dag stiller krav om kvalitetsstyring hos producenter og importører. Endelig har forbrugerne generelt fået sværere adgang til fyrværkeri, idet det tidsrum, hvor fyrværkeri må sælges og anvendes, er blevet begrænset til nogle uger omkring årsskiftet, ligesom myndighederne har gjort en stor indsats for at begrænse det ulovlige fyrværkeri.

Ønsker man at få et estimat for det samlede antal ulykker på landsplan, skal tallene frem til 2003/04 ganges med 7, tallene for 2005/06 skal ganges med 5,88, og tallene fra 2005/06 og fremefter skal ganges med 7,69. Det giver et estimat på 322 ulykker for hele 2009/10 (1. februar 2009 til 31. januar 2010). Af figur 5 fremgår, at der var 27 ulykker i nytårsdøgnet, hvilket svarer til ca. 210 ulykker på landsplan. Dette tal skal sammenlignes med de 237 ulykker, som Ulykkes Analyse Gruppen har registreret i de to nytårsdøgn. Forskellen afspejler en kendt forskel mellem tallene fra de to kilder.

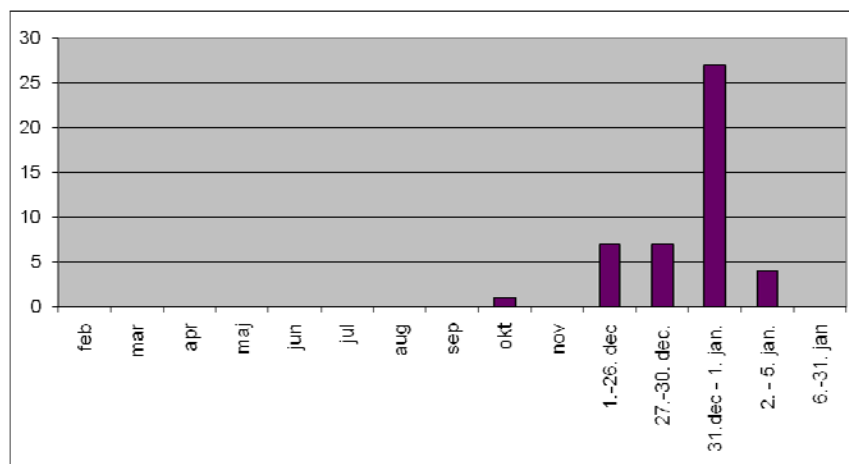
Det formodes, at denne forskel er konstant over tid, således at Ulykkesregisterets tal kan bruges til at fortolke tendenser og ændringer i ulykkesmønsteret. Dvs. en ændring i registreringerne fra Ulykkesregisteret formodes at afspejle en tilsvarende ændring i virkeligheden.

Derudover anvendes Ulykkesregisterets registreringer i nærværende notat til at fortolke ulykkesmønstre. Det betyder, at man implicit formoder, at fordelingen af registreringer i registeret svarer til fordelingen af hændelser i virkeligheden.

Ulykkernes fordeling over året

Tallene fra Ulykkesregisteret viser, hvordan ulykkerne er fordelt over året. Dette er vist i figur 5.

Figur 5. Antallet af registreringer på skadestuerne fordelt over året for perioden februar 2009 til januar 2010.

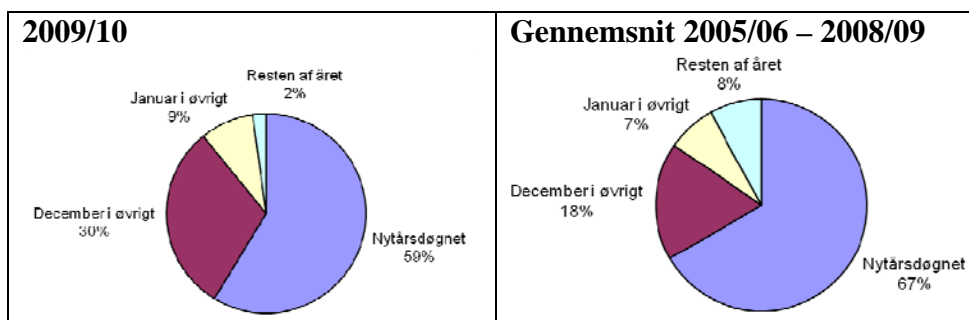
Kilde: Ulykkesregisteret

Figuren viser, at langt hovedparten af ulykkerne sker i nytårsdøgnet. I 2009/10 skete 27 af de 46 registrerede ulykker i nytårsdøgnet. Fjorten af de resterende 19 ulykker skete i december måned, og yderligere fire ulykker skete i januar måned. Den sidste ulykke skete i oktober.

Blot en enkelt af årets 46 ulykker er sket uden for den periode, hvor forbrugere lovligt kan anvende fyrværkeri (1. december til 5. januar). Dette er et kraftigt fald i forhold til de tidligere år og antyder, at forbrugerne er ved at lære reglerne at kende.

Figur 6 viser hvordan ulykkerne er fordelt over året i perioden 2009/10 sammenlignet med de 4 foregående år.

Figur 6. Sammenligning af fordelingen af registreringerne over året mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år.

Kilde: Ulykkesregisteret

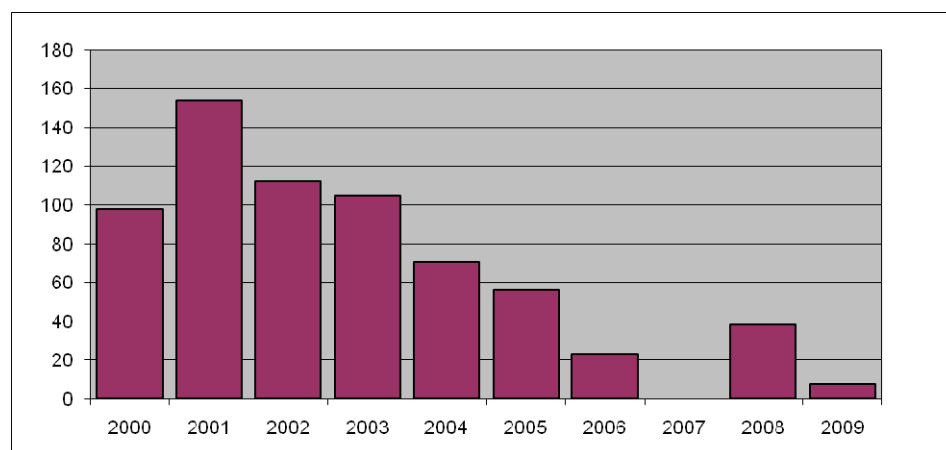
Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Figuren viser, at der er sket en anden ændring i fordelingen af ulykkerne. Andelen af ulykker i nytårsdøgnet var lavere ved nytåret 2009/10 end gennemsnittet for de fire foregående år. Til gengæld er der sket uforholdsmæssigt mange ulykker i december måned 2009, hvor næsten en tredjedel af årets ulykker skete, sammenlignet en andel på mindre end 20 % i gennemsnit for de fire foregående år.

Ændringen hænger nok især sammen med, at antallet af ulykker i nytårsdagene er faldet meget. Det er naturligt nok i og med, at det er i nytårsdøgnene, de fleste ulykker sker, og det er her kampagnerne for sikker anvendelse af fyrværkeri har deres fokus. Derfor formodes anvendelsen af beskyttelsesudstyr at være højere nytårsaften end de øvrige dage, hvor afskydningen måske oven i købet ikke er lovlig eller har karakter af drengestreger. Endvidere vil vejrliget spille ind på fordelingen af ulykker; hvis vejret er dårligt nytårsaften, vil der alt andet lige være flere, der vælger at affyre fyrværkeriet aftenen efter.

Figur 7 viser udvikling i antallet af ulykker med fyrværkeri uden for månederne december og januar baseret på registreringer fra skadestuerne i Ulykkesregisteret.

Figur 7. Antallet af fyrværkeriulykker i perioden februar til november.

Kilde Ulykkesregisteret

Der er databrud mellem 2003 og 2004, idet antallet af registreringssteder i 2004 blev øget til seks. Dette sted faldt væk igen i 2005, og i 2006 faldt yderligere et væk, så antallet nu er fire.

Her tegner sig også billedet af en kraftig nedgang i antallet af ulykker siden 2003. Det kraftige fald hænger formodentligt sammen med, at det i november 2005 blev forbudt for forbrugere at affyre fyrværkeri i perioden 6. januar til 30. november.

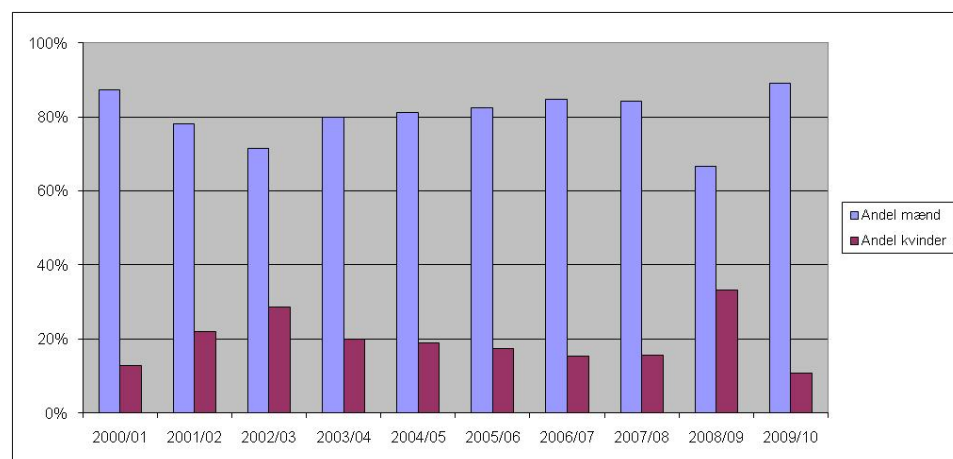
På figur 7 ses, at antallet af ulykker var 0 i 2007. Det skyldes usikkerheden i metoden og hænger sammen med, at antallet af ulykker beregnes ud

fra registreringer på fire skadestuer. Da der registreres ganske få fyrværkeriulykker på de fire skadestuer i perioden februar – november (5 i 2008 og 1 i 2009), bliver det statistiske grundlag spinkelt, og det er ikke uventet, at antallet af registrerede ulykker svinger ned til 0 i enkelte år.

Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne

Det er hovedsageligt mænd, der kommer til skade med fyrværkeri, og især helt unge mænd mellem 10 og 19 år. Figur 8 viser kønsfordelingen de seneste ti år baseret på registreringer fra Ulykkesregisteret.

Figur 8. Kønsfordeling af de tilskadekomne

Kilde: Ulykkesregisteret

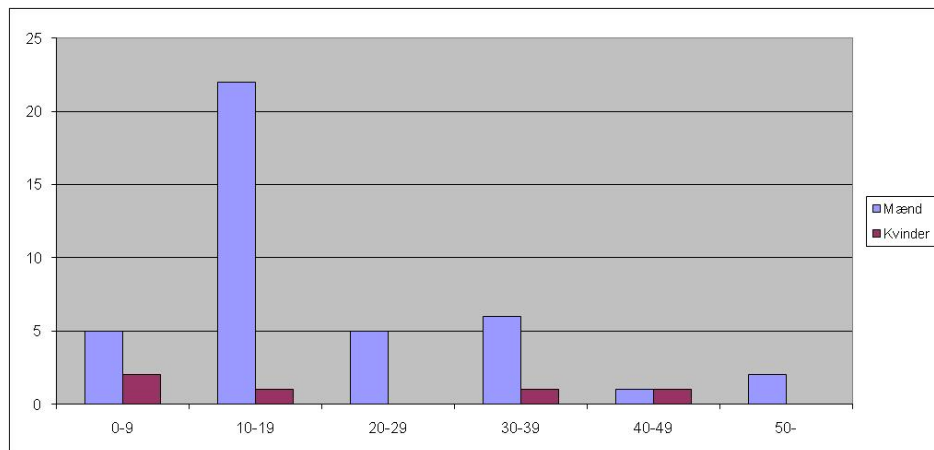
Der er databrud mellem 2003 og 2004, idet antallet af registreringssteder i 2004 blev øget til seks. Dette sted faldt væk igen i 2005, og i 2006 faldt yderligere et væk, så antallet nu er fire.

De seneste ti år har ca. 80 % af de tilskadekomne været mænd. Sæsonen 2008/09 skilte sig noget ud herfra, idet en tredjedel af de tilskadekomne var kvinder og to tredjedele mænd.

Observationen understøttes af analyser fra Ulykkes Analyse Gruppen. Deres tal viser endvidere, at mændene tegner sig for langt hovedparten af de alvorlige skader. Dette stemmer også med resultaterne fra en tidligere evaluering af Fyrværkerikampagnen, hvor der blev spurgt om befolkningens fyrværkerivaner. Resultaterne viste, at det især er mændene, som af-fyrer de kraftigere og mere risikobetonede typer fyrværkeri.

Aldersfordelingen af de tilskadekomne er vist i figur 9. Figuren er baseret på registreringer fra de fire skadestuer i Ulykkesregisteret.

Figur 9. Køns – og aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne i sæsonen 2009/10

Kilde: Ulykkesregisteret

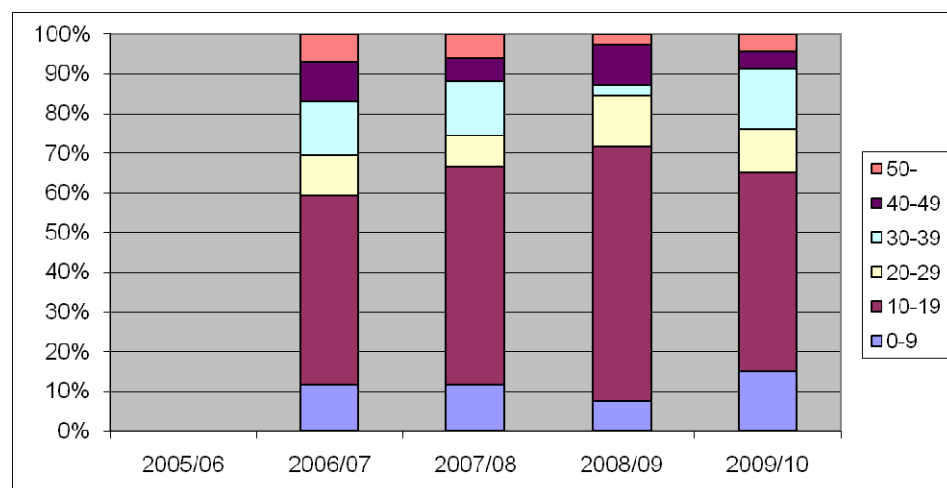
Figuren viser, at langt de fleste tilskadekomne er drenge mellem 10 og 19 år. Denne gruppe tegner sig for 23 af de 46 ulykker eller 50 %. Dette er en forbedring i forhold til de tidligere år. Eksempelvis stod denne aldersgruppe for 65 % af alle ulykkerne sidste år.

Man kan også se, at børn og unge, dvs. personer under 19 år, står for ca. 65 % af alle ulykker med fyrværkeri (30 af de registrerede 46 ulykker). Også dette er en lille forbedring i forhold til sidste år, hvor denne gruppe rantes af ca. 70 % af alle ulykkerne.

Disse tal er markant højere end Ulykkes Analyse Gruppens tal, hvor halvdelen af de tilskadekomne er under 20 år. En mulig forklaring kan være, at børn måske relativt ofte skyder fyrværkeri af op til nytår eller samler og affyrer forsagere og ubrugt fyrværkeri efter nytår og derfor involveres i ulykkerne uden for nytårsdøgnene, mens det især er de voksne, som affyrer fyrværkeri nytårsaften. Da Ulykkesregisteret registrerer ulykker for hele året, mens Ulykkes Analyse Gruppen fokuserer på de to nytårsdøgn (31.12 og 1.1), ville det kunne give en forskel i resultaterne. Datamaterialet gør det dog ikke muligt at undersøge denne hypotese nøjere.

Tallene antyder dog under alle omstændigheder, at de forskellige fyrværkerikampanjer virker. Dette kan også ses af figur 10. Fyrværkerikampanjer har i flere år fokuseret målrettet på gruppen af mænd i alderen 20 – 50 år. Denne indsats har øjensynligt frugt, idet antallet af ulykker i denne gruppe faldt kraftigt og tilsyneladende kraftigere end antallet af ulykker i andre aldersgrupper i perioden frem til sidste nytår (2008/09). Årets fyrværkerikampanje havde de unge som målgruppe: Dette afspejles i figuren, som viser et markant fald i antallet af ulykker i aldersgruppen fra 10 – 19 år.

Figur 10. Femårsoversigt over aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne

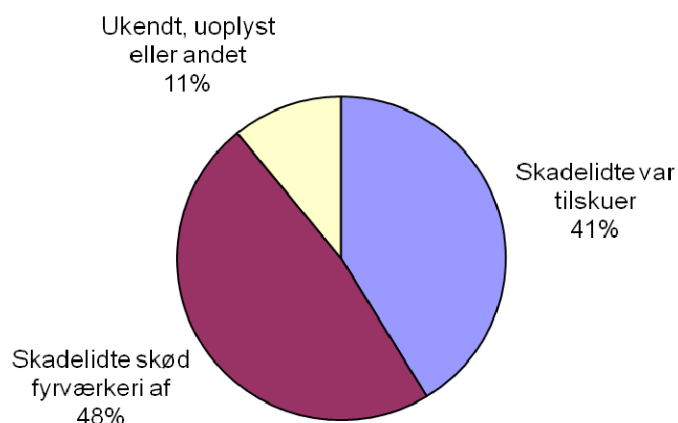

Kilde: Ulykkesregisteret

Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Sikkerhedsstyrelsen har også undersøgt i hvor høj grad, det er tilskuerne der udsættes for ulykkerne. Det er gjort ved at gennemgå beskrivelserne af de enkelte ulykker i Ulykkesregisteret. Beskrivelserne er ikke alle helt præcise, så gennemgangen indeholder et vist skøn, og der er nogle få ulykker, som ikke kan placeres ud fra beskrivelserne. Resultatet er vist i figur 11.

Figur 11. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv af-fyrede fyrværkeriet

Kilde: Ulykkesregistret samt egne vurderinger af hændelsesforløb ud fra korte skadesbeskrivelser.

Grafen viser, at knapt halvdelen af de tilskadekomne var tilskuere eller personer, der tilfældigvis gik forbi fyrværkeriet og blev skadet af det.

Disse tal underbygges af tal fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital. Her har man ved tre årsskifter spurgt skadelidte om vedkommende var tilskuer eller selv skød fyrværkeriet af. Resultatet var:

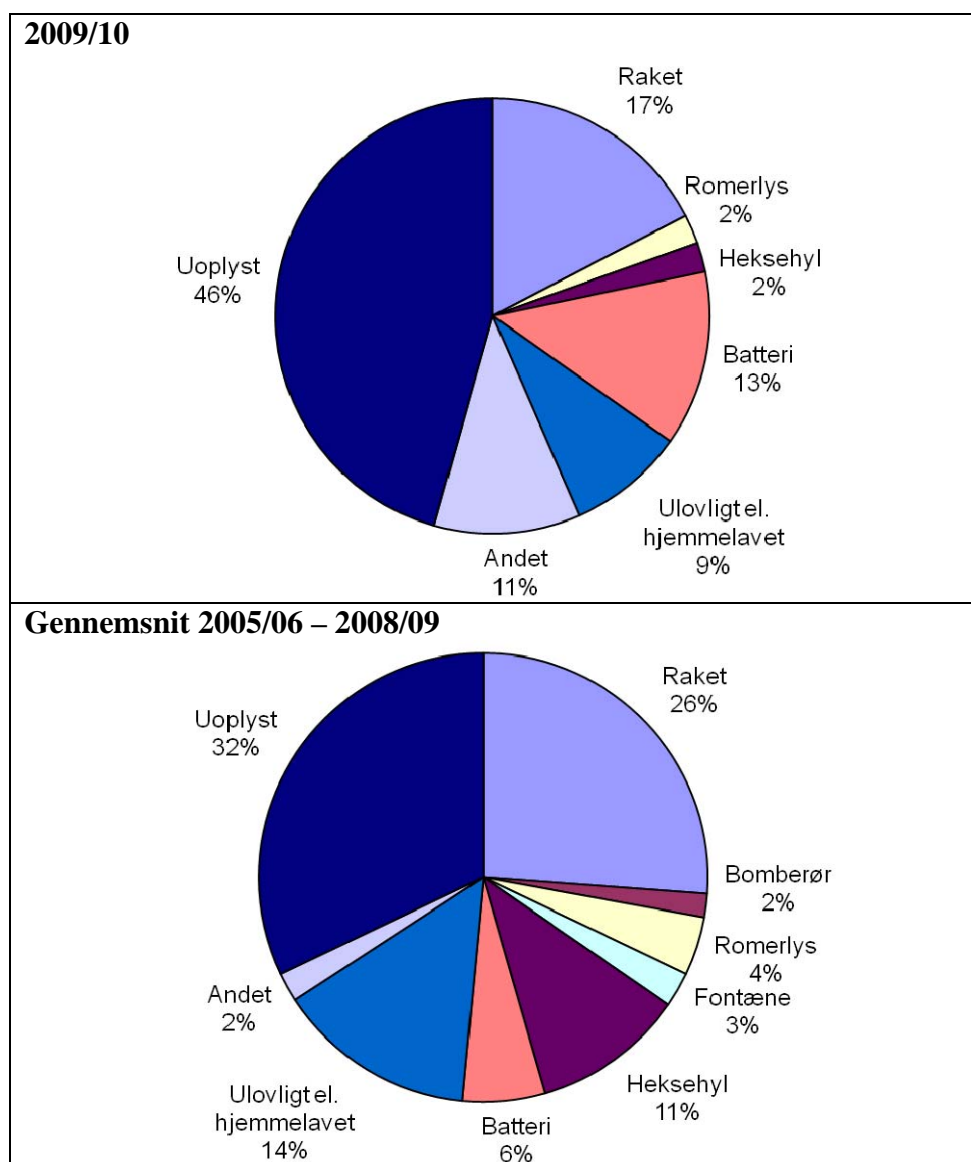
- 2002/2003: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2005/2006: Ca. 6 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2006/2007: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.

Så alle registreringerne peger altså på, at cirka halvdelen af de tilskadekomne er tilskuere.

Fyrværkeritype

De tilskadekomne spørges på skadestuen, hvilken type fyrværkeri der har forårsaget ulykken. Derfor er det muligt at lave en fordeling mellem de forskellige typer. Figur 12 viser denne fordeling for 2009/10 sammenlignet med gennemsnittet af de foregående fire år.

Figur 12. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkesregisteret

Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

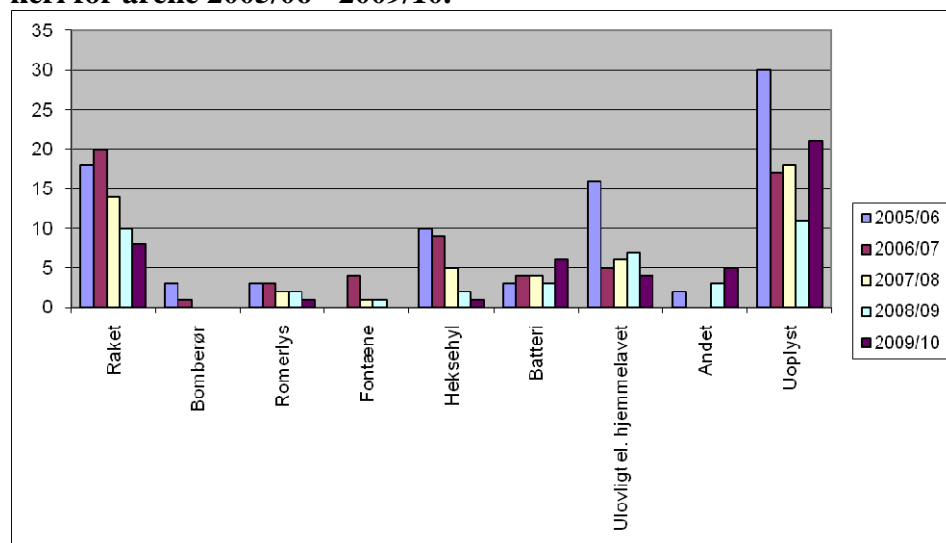
Det ses, at ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri tegner sig for en mindre andel af ulykkerne i 2009/10 end gennemsnittet af de fire foregående år. Dette skal dog tages med det forbehold, at det skadevoldende fyrværkeri ikke er oplyst i næsten halvdelen af sagerne. En årsag hertil kan være, at skadelidte ville dække over, at skaden er forvoldt af ulovligt fyrværkeri eller, at skadelidte har været tilskuer og ikke har vidst hvilken type fyrværkeri, der var årsag til skaden. Andelen af ulykker med heksehyl fortsætter med at falde, så andelen nu er nede på 2 % sammenlignet med gennemsnittet for de fire seneste nytår på 11 %. Andelen af ulykker forårs-

get af ”andet” fyrværkeri er steget kraftigt. ”Andet” dækker blandt andet over ulykker med småfyrværkeri såsom bordbomber, stjernekastere og hundepropper.

Forskydningen mellem de væsentligste fyrværkerityper er vist på figur 13.

Figur 13. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2005/06 - 2009/10.

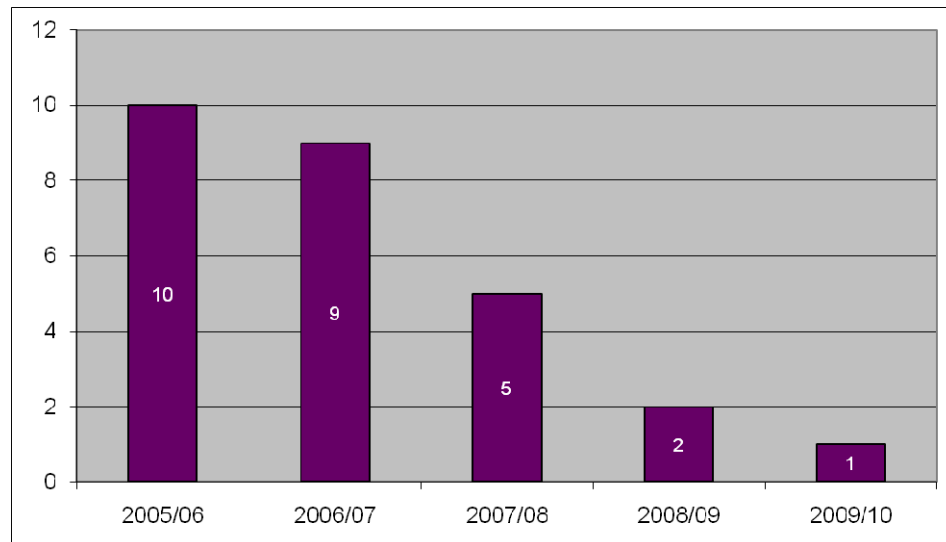
Kilde: Ulykkesregisteret

Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Af figuren fremgår, at antallet af ulykker med raketter, heksehyl samt ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri er faldet kraftigt i perioden. Det samme fald ses ikke for antallet af ulykker forårsaget af romerlys og batterier, men her er antallet af ulykker i forvejen lavt sammenlignet med de øvrige kategorier. Tallene skal dog læses med det forbehold, at de er baseret på de tilskadekomnes egne oplysninger om det fyrværkeri, der forårsagede ulykken.

Kategorien heksehyl skal omtales nærmere her, da Sikkerhedsstyrelsen har kørt en markedskontrolindsats specielt rettet mod denne kategori siden 2005/06. Indsatsen har bestået i, at halvdelen af de typer, der var på markedet, er blevet udtaget til kontrol, hvorefter styrelsen har grebet ind over for eventuelle farlige produkter. Dette afspejler sig i figur 14, der viser, at antallet af ulykker forårsaget af heksehyl er faldet meget kraftigt i perioden fra 10 i starten til blot en enkelt nu. Dette fald er langt kraftigere end faldet af ulykker generelt (sammenlign med figur 1.)

Figur 14. Femårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af heksehyl

Kilde: Ulykkesregisteret

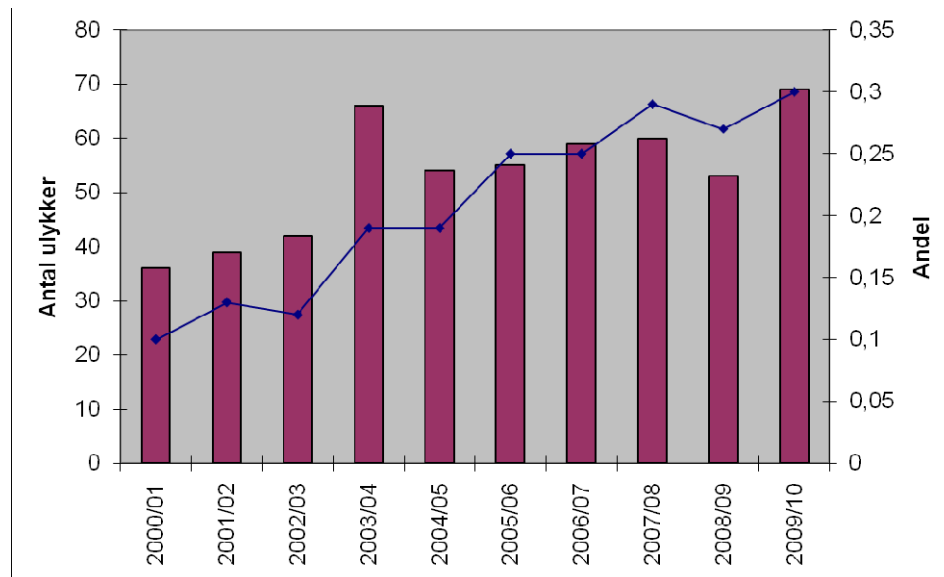
Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Antallet af ulykker med batterier har været nogenlunde konstant i perioden (figur 13). Da det totale antal ulykker er faldet samtidig, betyder det, at andelen af ulykker med batterier er steget. Data fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital gør det muligt at belyse dette for en længere periode. Udviklingen gennem de seneste 10 år er vist på figur 15. Figuren viser at det samlede antal ulykker (søjlerne på figuren) har været nogenlunde uændret i de ti år, idet de har fluktueret mere eller mindre tilfældigt med værdier mellem knapt 40 og godt 60 ulykker årligt. Figuren viser også, at andelen af ulykker med romerlys, bomberør og batterier er steget fra ca. 10 % til 25-30 % af det samlede antal ulykker (den blå streg på figuren).

Ulykkes Analyse Gruppen har også registreret antallet af alvorlige skader forårsaget af romerlys, bomberør og batterier siden nytåret 2006/07:

- 2006/2007: 11 af 40 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2007/2008: 11 af 49 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2008/2009: 15 af 33 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2009/2010: 15 af 36 alvorlige skader er forårsaget af batterier

Figur 15. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys, bomberør og batterier

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

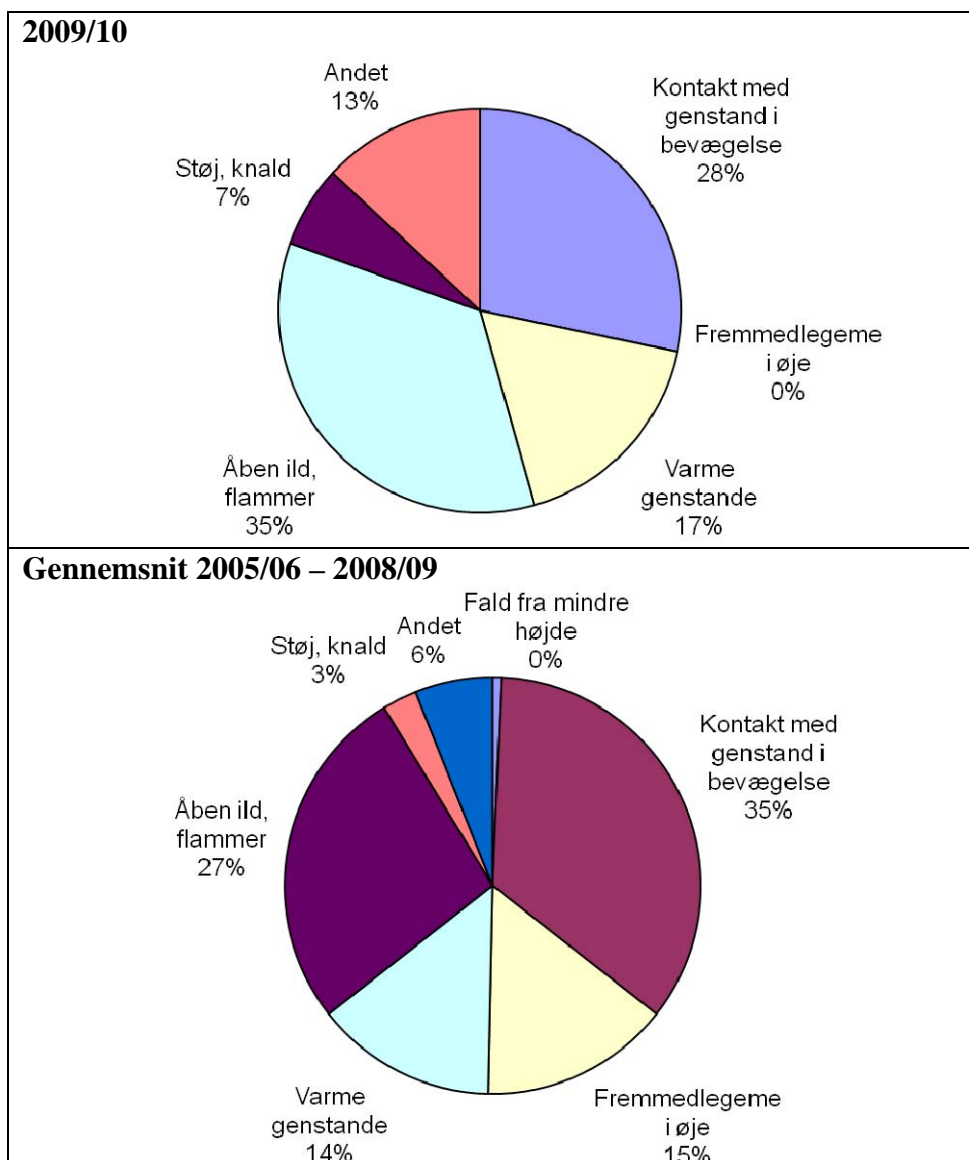
Batterier er en af de mest udbredte artikler på markedet og tegner sig for størsteparten af omsætningen af fyrværkeri i Danmark. Sikkerhedsstyrelsen har på denne baggrund valgt at sætte fokus på batteriers sikkerhed i sin markedskontrol af fyrværkeri.

Skader

Skadestuerne registrerer to karakteristika for skaderne: Hvilken mekanisme har forårsaget skaden, og hvilken legemsdel påførtes skaden?

Resultatet er vist i figur 16, hvor fordelingen i 2009/10 er sammenlignet med fordelingen i de foregående fire år.

Figur 16. Sammenligning af fordelingen af de mekanismer, der har forårsaget skaderne mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkesregisteret

Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

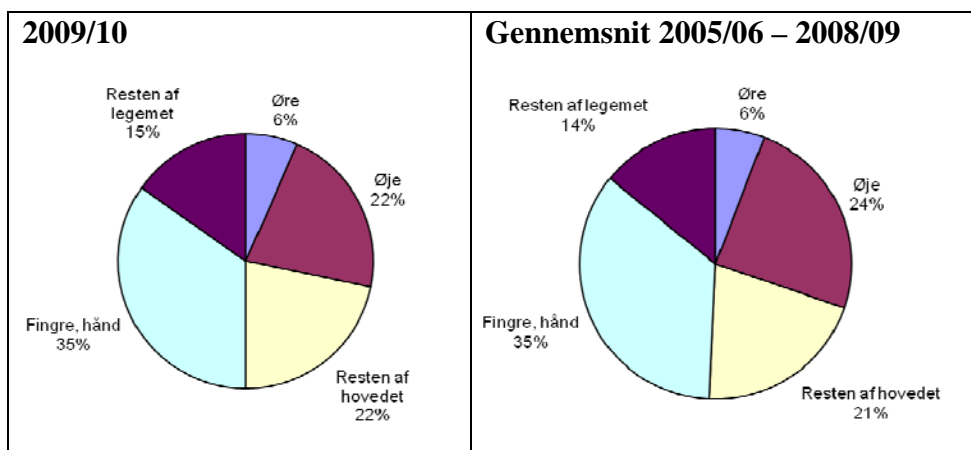
Kikker man på den hændelse, der har forårsaget skaden, har ”genstand i bevægelse” været den hyppigste mekanisme i de foregående år. Dette dækker over, at skadelidte er blevet ramt af fyrværkeri, fordi nogen har kastet det, afskudt det vandret, eller fordi det er væltet under affyringen. I 2009/10 er den væsentligste skadesmekanisme ”åben ild og flammer”, der dækker over at skadelidte er blevet forbrændt af fyrværkeriet.

Det ses også, at kategorierne ”fremmedlegeme i øje” og ”varme genstande” er faldet. Det formodes dog, at der er et vist sammenfald mellem sidstnævnte og kategorien ”åben ild, flammer”.

Kategoriene ”støj, knald” og ”andet” er også steget. De udgjorde hver 3 % hhv. 6 % af ulykkerne i de fire foregående år og udgør 7 % hhv. 13 % af skaderne i 2009/10.

Figur 17 viser, hvilken kropsdel der er blevet påført skaden. I figuren er fordelingen for 2009/10 sammenlignet med den gennemsnitlige fordeling for de fire foregående år.

Figur 17. Sammenligning af fordelingen af ulykkerne på kropsdel mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkesregisteret

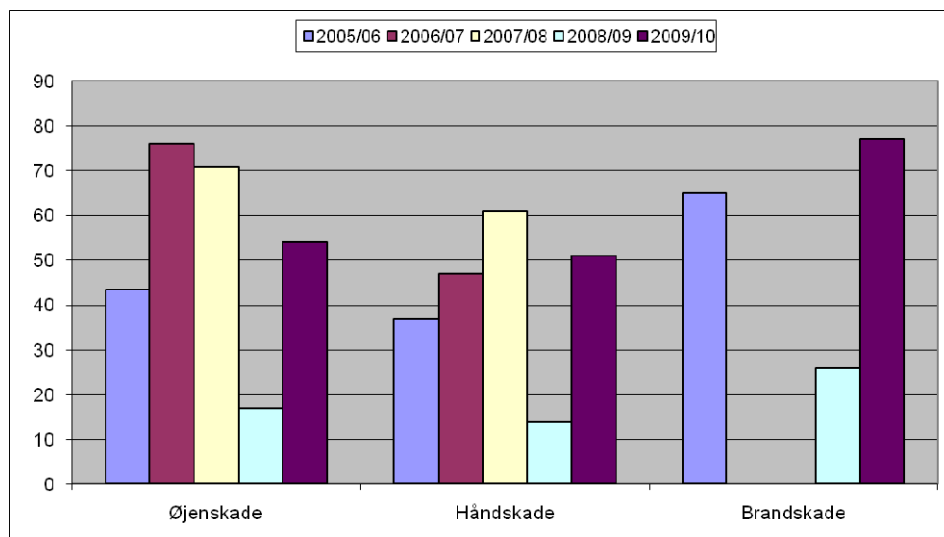
Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Figuren viser, at skaderne rammer de samme kropsdele som tidligere. Hovedparten af skaderne rammer fingre eller hånd og skyldes typisk, at fyrværkeri tænder for tidligt, eller skadelidte holder antændt fyrværkeri i hånden. Der er også mange øjenskader; figuren viser, at omkring hver fjerde skade rammer øjet.

Figur 17 viser også andelen af øreskader, som har ligget på 6 % i hele perioden. ”Øreskader” skal her forstås som enhver form for skade på øret lige fra sprængte trommehinder til sår og forbrændinger på det ydre øre. Omfanget af høreskader kan ikke opgøres ud fra de aktuelle registreringer, da registreringerne sker i selve nytårsdøgnet, mens det fulde omfang af en høreskade først kendes længe efter, at skaden er sket. Det er dog Sikkerhedsstyrelsens indtryk, at antallet af høreskader er faldet, og at faldet hænger sammen med faldet i forbruget af kanonslag og andet ulovligt fyrværkeri.

Ulykke Analyse Gruppen laver tilsvarende, men knapt så detaljerede registreringer af øjenskader, håndskader og brandskader. Disse registreringer gør det muligt at se udviklingen over de seneste 5 nytår. Det er vist i figur 18.

Figur 18. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2005/06 – 2009/10

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

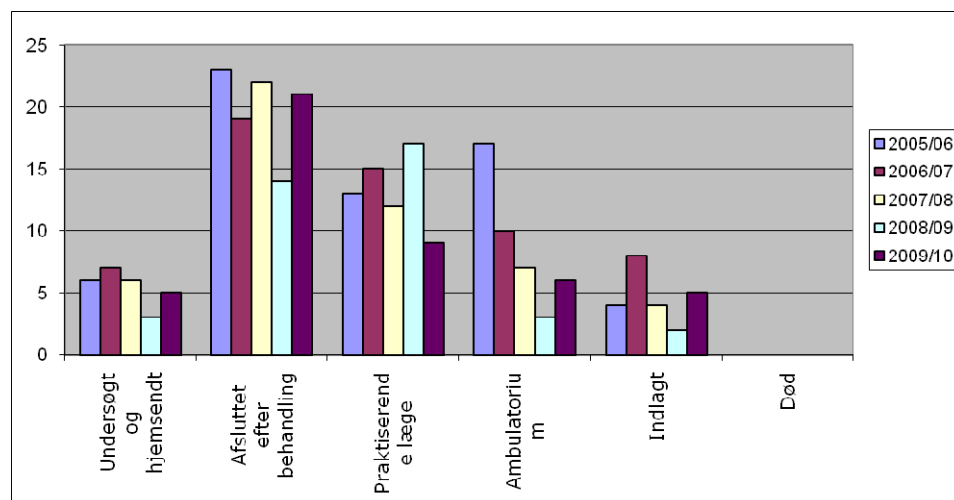
Ud over de på figuren viste skader er der registreret en stor andel af ”blandede småsår” alle årene. De udgør ”mørketallet”, dvs. forskellen mellem det antal ulykker, der er registreret i figur 18 og i figur 1.

Ulykkesregisteret registrerer også skadens alvorlighed, idet man registrerer, hvilken behandling skadelidte har fået. Dette er illustreret i

figur 19.

Figuren viser, at der er blevet færre af de ulykker, der slutter med, at skadelidte henvises til ambulatoriet. Tendensen for de andre typer mindre alvorlige ulykker, hvor hele behandlingen afsluttes på skadestuen, eller hvor skadelidte henvises til egen læge, er til gengæld mindre klar. Alt i alt er tendensen dog, at der er sket en nedgang af antallet af ”mellemalvorlige” ulykker.

Figuren viser, at der er sket en kraftig nedgang i antallet af de alvorligste ulykker. Der er således ikke registreret dødsfald siden 2005/06 på de fire involverede skadestuer.

Figur 19. Skadernes alvorlighed i perioden 2005/06 - 2009/10

Kilde: Ulykkesregisteret

Tal for 2005/06 indeholder kun ulykker for nytårsdøgnene. Tal for 2009/10 omfatter ulykker fra og med 3. januar 2009 og til og med januar 2010.

Der er databrud i 2005 og 2006, idet antallet af registreringssteder faldt fra seks til fem i 2005 og videre i 2006, så antallet nu er fire.

Omkomne ved fyrværkeriulykker

Sikkerhedsstyrelsen har ikke registreret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri i 2009 eller ved nytåret 2009/10. Sidst der blev registret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri var i 2006, hvor to personer omkom i en ulykke i forbindelse med fremstilling af ulovligt fyrværkeri.

Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri

Sikkerhedsstyrelsen har indsamlet oplysninger fra landets 98 kommuner om den brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri. Der er spurgt om indsatsen i forbindelse med nytåret og om indsatsen i den resterende del af året.

Der er modtaget svar fra 87 kommuner svarende til en svarprocent på cirka 90 %. Ni af de ti kommuner, der ikke har svaret, er kommuner i provinsen. Det vurderes ud fra data fra landets øvrige kommuner, at dette ikke skævvrider billedet, da der ikke umiddelbart synes at være afgørende forskelle mellem kommunernes rapporteringer, som kunne være begrundet i kommunens geografiske placering.

Resultatet er vist i tabel 1.

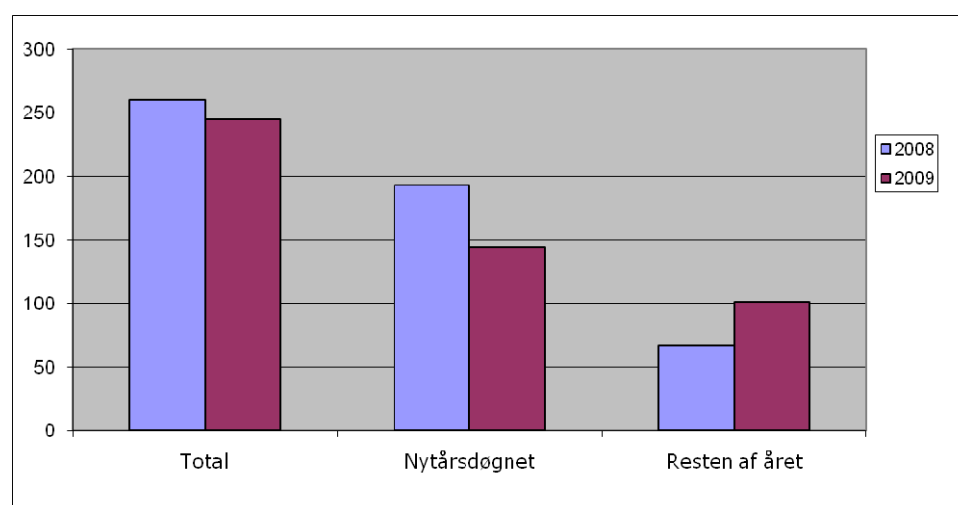
Tabel 1. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2009 (data fra 87 kommuner)

	Nytåret 2009/10	Året 2009 i øvrigt
Antal udrykninger i alt	144	101
Gennemsnit pr. kommune	1,7	1,2
Maksimum pr. kommune	10	15
Antal kommuner uden udrykninger	46	71

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Tallene viser, at der var 144 udrykninger i alt i nytårsdøgnet og 101 udrykninger til fyrværkeribrande i resten af året. Det svarer til noget mindre end to udrykninger pr. kommune i nytårsdøgnet og lidt mere end 1 i den resterende del af året. Antallet af udrykninger i nytårsdøgnet er noget lavere end i nytåret 2008/09, idet der sidste år registreredes 193 udrykninger i alt. Til gengæld er antallet af udrykninger i resten af året markant højere i 2009 end i 2008. Dette ses også på figur 20. Årsagen til disse forskydninger er ukendt.

Figur 20. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2008 og 2009.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Registreringerne viser også, at belastningen er ujævnt fordelt på kommunerne. Der er således godt halvdelen af kommunerne, der ikke har haft nogen udrykninger i nytåret 2009/10, mens to kommuner havde 10 udrykninger hver. Ser man på året i øvrigt, er der samme tendens. Kun hver

femte kommune måtte rykke ud til brande, og en tredjedel af brandene (35 stk.) finder sted i blot 3 kommuner. Der er ikke sammenfald mellem de kommuner, der har oplevet de mange brande ved nytåret og i løbet af året i øvrigt.

Myndighedernes aktioner op til nytåret

Reguleringen og tilsynet med fyrværkeri foretages af redningsberedskaberne i kommunerne og Sikkerhedsstyrelsen. Disse myndigheder gennemførte en lang række aktioner i 2009 i samarbejde eller hver for sig:

Kontrol med fyrværkeriarrangementer

Det kræver tilladelse at anvende fyrværkeri før d. 1. december og efter d. 5. januar samt at anvende professionelt fyrværkeri (festfyrværkeri og scenefyrværkeri). Det er de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for at udstede tilladelser. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol med tilladelserne.

Sikkerhedsstyrelsen har udarbejdet statistikken i tabel 2 over denne aktivitet.

Tabel 2. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 87 kommuner)

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	511	5,9	90	10
Antal kontroller	113	1,3	10	48
Antal påbud	13	0,1	6	79

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 511 tilladelser til anvendelse af fyrværkeri i 2009. Det er godt 10 % lavere end i 2008. Der er meget store forskelle mellem kommunerne, idet 13 kommuner ikke har udstedt tilladelser, mens en enkelt kommune har udstedt 90 tilladelser. Det næsthøjeste antal i en kommune er 25 tilladelser.

Et tilsvarende mønster ses for antallet af kontroller i de enkelte kommuner. Der er i alt gennemført 138 kontroller, hvilket svarer til, at der er udført kontrol med 22 % af de udstedte tilladelser. Det højeste antal kontroller i en kommune er 10, og der er 51 kommuner, der slet ikke har udført

kontrol. Fjorten kommuner har kontrolleret samtlige tilladelser, og 20 har kontrolleret halvdelen eller flere af de udstedte tilladelser.

Kontrollerne viser, at festfyrværkerne er gode til at overholde de udstedte tilladelser, idet der kun er udstedt 13 påbud i alt, svarende til 12 % af de udførte kontroller. Det er dog mere end en fordobling af andelen af kontroller, der endte med påbud i forhold til 2008.

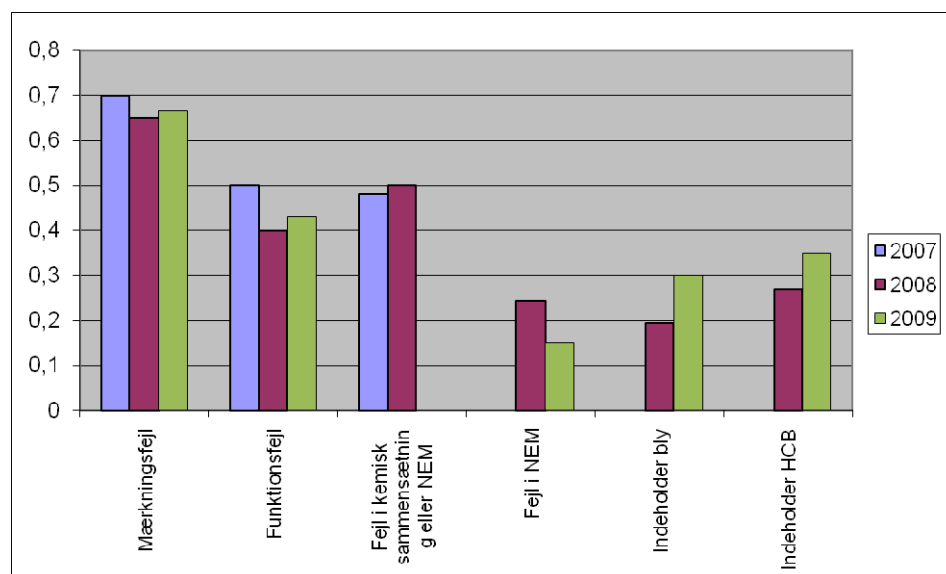
Markedskontrol med importerede artikler

I 2009 har Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol omfattet kontrol af godt 66 fyrværkeriartikler. Kontrollen har omfattet en kontrol af artiklernes mærkning og funktion, samt om NettoEkspløsvstofMængden (NEM) var i overensstemmelse med specifikationen. Desuden er et antal artikler blevet analyseret for indhold af bly og hexaclorbenzen i samarbejde med Miljøstyrelsen.

Formålet var at fjerne eventuelle farlige produkter fra markedet og at kontrollere om artiklerne var produceret i overensstemmelse med typegodkendelsen, herunder om de indeholdt kemikalier, som ikke må findes i fyrværkeri.

Resultatet af kontrollen er vist på figur 21, hvor det også er sammenholdt med resultatet af markedskontrollen i 2007 og 2008.

Figur 21. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 09.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Figur 21 viser, at en meget stor del af de udtagne artikler (65 %) havde mærkningsfejl (f.eks. manglende sikkerhedsinstruktion til brugeren). Figuren viser også, at denne andel er nogenlunde konstant over årene.

Mærkningen checkes på artikler, der udtages til anden kontrol (af eksempelvis kemisk indhold eller funktion). Godt 40 % af de undersøgte artikler fejlede i funktionstesten.

De fejl, der er relateret til kemisk sammensætning eller afvigende NEM-vægt er i 2008 og 2009 opgjort mere detaljeret end i 2007. Man kan se, at ca. 15 % af artiklerne havde en NEM-vægt, der afveg mere end tilladt fra specifikationen, ca. 30 % af de undersøgte artikler indeholdt bly, og godt 30 % af de undersøgte artikler indeholdt HCB (hexachlorbenzen). Man kan også se, at antallet af artikler med afvigende NEM-vægt er faldet fra ca. 25 % i 2008 til ca. 15 % i 2009, mens andelen af fyrværkeri-artikler med indhold af "forbudte kemikalier" (bly og HCB) er steget noget i forhold til 2008.

Til sammenligning udgjorde andelen af artikler med de tre typer fejl til sammen omkring 50 % i 2007 og 2008.

Funktionsafprøvningerne viste et bredt spektrum af fejl, også større fejl og kritiske fejl. Typiske fejl var:

- Artikler hvor effekten udløstes lavere end tilladt.
- Artikler der ikke tændte (fusere).
- Artikler, hvor luntten brændte for længe eller for kort.
- Rakter, der steg skævt til vejrs.
- Artikler, der fejlfunktionerede.

Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri

Det er de kommunale redningsberedskaber, der udsteder tilladelse til salg og opbevaring af fyrværkeri i detailledet og opbevaring af fyrværkeri andre steder dvs. hos importører, grossister osv. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol.

Tabel 3 viser antallet af udstedte tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detailledet og den efterfølgende kontrol.

Tabel 3. Statistik over antallet af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 87 kommuner)

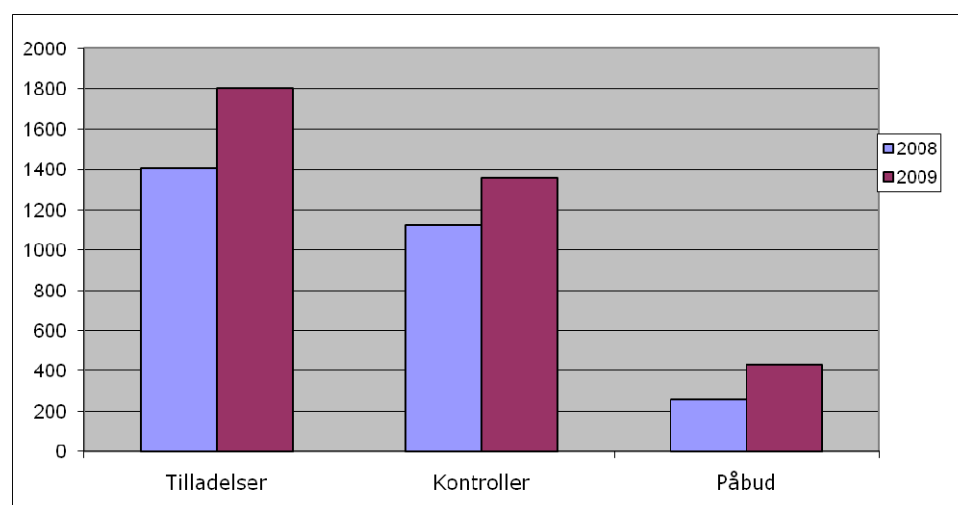
	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	1.804	20,7	123	0
Antal kontroller	1.357	15,6	120	7
Antal påbud	434	5,0	30	31

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 1.804 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i 2009. Det er en stigning på knapt 30 % i forhold til 2008, hvor der blev udstedt 1.407 tilladelser. Dette er også vist på figur 22.

Alle kommuner har angivet, at de har udstedt tilladelser i 2009, mens der var et par kommuner, der ikke udstedte sådanne tilladelser i 2008. Det maksimale antal tilladelser i en kommune er 123 tilladelser, fulgt af to andre kommuner, som har udstedt 88 tilladelser og 79 tilladelser.

Figur 22. Tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri samt kontrollen med disse tilladelser i 2008 og 2009.

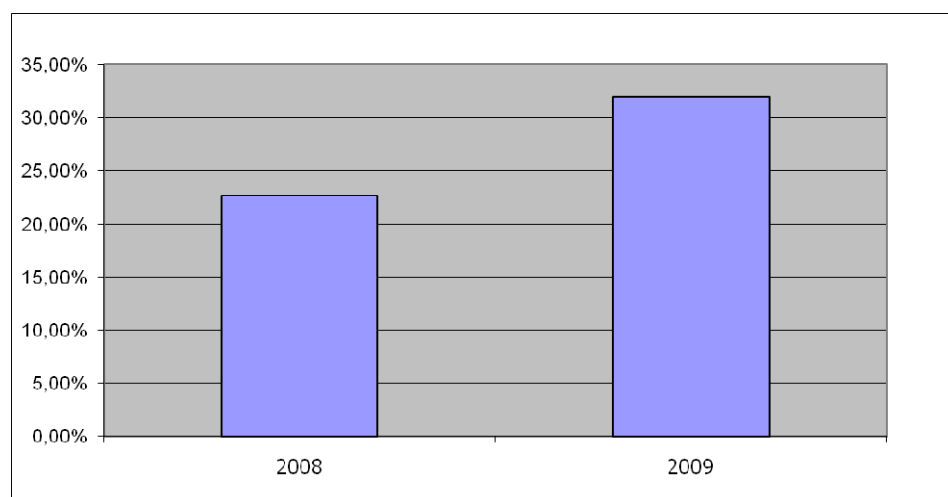
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber kontrollerer oplagene tæt, idet der er gennemført 1.357 kontroller svarende til, at tre ud af fire tilladelser kontrolleres. Syv kommuner har angivet, at de ik-

ke har foretaget kontrol med salgs- og opbevaringstilladelser. Det højeste antal kontroller i en kommune er 120.

Tallene viser, at der tilsyneladende er nogle problemer med at overholde reglerne. Der er i alt udstedt 434 påbud, svarende til at der udstedes påbud i næsten hvert tredje tilsyn. Hvis man sammenligner med sidste år (se figur 23) ser man, at andelen endda er steget (fra ca. 22 % i 2008). Nitten kommuner har udstedt påbud i mindst hvert andet tilsyn og tre kommuner angiver, at alle tilsyn er endt med påbud.

Figur 23. Andelen af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri, hvor reglerne blev overtrådt i 2008 og 2009.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Statistikken vedrørende kontroller med oplag udenfor detaileddet er vist i tabel 4.

Tabel 4. Antallet af kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	131	1,5	17	57
Antal kontroller	98	1,1	20	65
Antal påbud	32	0,4	9	75

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 131 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i 2009. Det er et fald på knapt 25 % i forhold til 2008, hvor der blev udstedt 169 tilladelser. Der er 57 kommuner, som har angivet, at de ikke har udstedt denne type tilladelser. Der er fire kommuner, der har udstedt mere end 10 tilladelser.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber også kontrollerer denne type oplag tæt. Der er gennemført 98 kontroller svarende til, at 75 % af tilladelserne er kontrolleret.

Også her viser tallene, at der tilsyneladende er problemer med at overholde reglerne. Der er i alt udstedt 32 påbud, hvilket svarer til at der udstedes påbud i hvert tredje tilsyn lige som i tilsynene med salgs- og opbevarings-tilladelser i detailledet. Fem kommuner angiver, at alle tilsyn er endt med påbud.

Kontrol med risikovirksomheder

Fyrværkerilagre, hvor der er tilladelse til opbevaring af mere end 10 tons NEM kan være såkaldte risikovirksomheder, dvs. de skal godkendes i henhold til risikobekendtgørelsen, fordi der formodes at være så stor risiko forbundet med virksomheden, at myndighederne er nødt til at tage særlige hensyn i tilfælde af ulykker. Det betyder blandt andet, at der er særlige krav til placering, der skal udarbejdes VVM-redegørelser, og virksomheden skal have planer for alarmering af myndighederne og evakuering af virksomheden i tilfælde af ulykker.

Der er p.t. tre fyrværkerivirksomheder i Danmark, som har en godkendelse efter risikobekendtgørelsen. Fire virksomheder har indsendt ansøgning, men behandlingen ikke er afsluttet. Yderligere to virksomheder har endnu ikke har ansøgt om en godkendelse.

Der var ingen fyrværkerivirksomheder, som blev godkendt i sæsonen 2009/10.

Politiets beslaglæggelser af fyrværkeri

Politiet har bemyndigelse til at beslaglægge fyrværkeri, der ikke overholder lovgivningen, hvad enten fyrværkeriet i sig selv er ulovligt, eller fyrværkeriet opbevares eller anvendes uden de nødvendige tilladelser.

Kontrol med indførsel af fyrværkeri

Sikkerhedsstyrelsen har også i 2009 haft et godt samarbejde med SKAT om kontrol af indførslen af fyrværkeri.

De største indførsler er sket via Århus havn og grænseovergangen i Padborg. Der har også været samarbejde med SKAT i København, men det har været begrænset, da der kun er kommet ganske få containere den vej. Den fysiske kontrol er sket hos importøren.

Kontrollen har fundet sted fra august måned og lige indtil jul. Der er i alt kontrolleret 6 containere.

Kontrollen vurderes at have haft en stor præventiv effekt overfor indførsel af ulovligt fyrværkeri.

Kontrol med virksomheder

De kommunale redningsberedskaber, Sikkerhedsstyrelsen, SKAT og politiet har gennemført fælles tilsyn hos udvalgte virksomheder.

Disse tilsyn har stor præventiv virkning.

Internationalt samarbejde

Sikkerhedsstyrelsen er involveret i et internationalt samarbejde med andre markedskontrolmyndigheder, toldmyndigheder og politi. Samarbejdet omfatter udveksling af erfaringer med kontrollerne og resultater fra myndighedernes markedskontrol med fyrværkeriartikler.

Evaluering af Fyrværkerikampagnen 2009/10

Fyrværkerikampagnen

Fyrværkerikampagnen har til formål er at forebygge fyrværkeriskader. Bag kampagnen står TrygFonden, Sikkerhedsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen. Fyrværkerikampagnens aktiviteter er koncentreret om informationsaktiviteter og er rettet mod de 10-16-årige. En stor del af kampagnens information køres på medier som Twitter, Facebook og Youtube. Herudover driver Fyrværkerikampagnen hjemmesiden www.fyrvaerkeri.dk.

Fyrværkerikampagnens indsats i 2009 havde titlen "Respektér dine venner, respektér fyrværkeri" og drejede sig (lige som i 2008) om respekt for at fyrværkeri kan være farligt, og at det er mangel på respekt at udsætte sine venner for fare. Målet var at få de unge til at tænke over, at hvis de kom til at skade en ven med fyrværkeri, så ville de måske samtidig ødelægge vennens mulighed for at forfølge drømmen om at blive pilot, sanger, fodboldspiller, fotomodel eller noget andet spændende.

Informationen blev ledsaget af en konkurrence om at samle flest venner på kampagnens hjemmeside www.respekter.dk. Konkurrencen byggede på kampagnens budskaber.

Resultatet af evalueringen

Mediasyd stod for evalueringen af Fyrværkerikampagnen 2009. Man sendte spørgeskemaer til alle klubber, som deltog i kampagnen, i alt 363 respondenter. I alt 93 personer svarede tilbage, hvilket giver en svarprocent på 25 %. Spørgeskemaet blev udsendt den 4. marts med en svarfrist på 14 dage.

Respondenterne blev bedt om at forholde sig til følgende ni spørgsmål:

1. Hvad fik jer til at tilmelde jer kampagnen?
2. Havde I taget emnet "fyrværkeri" op, hvis der ikke havde været en kampagne?
3. Hvad gjorde I for at fortælle de unge om kampagnen?
4. Gennemsnittet af antal venner pr. klub er kun ca. 20, hvad tror du det skyldes?
5. Hvordan vil du vurdere konkurrenceelementet i kampagnen?
6. Hvordan vil du vurdere kvaliteten af fyrværkerispillet?
7. Hvad er efter din mening trenden i jeres område?
8. Har de unge efter din mening forstået kampagnens budskab?
9. Har du ideer til, hvordan vi bedst får spredt vores budskab?

Spørgsmålene var "semi-lukkede", idet respondenterne til hvert spørgsmål kunne vælge mellem en række forud definerede svarmuligheder. Desuden kunne man angive egne kommentarer til en del af spørgsmålene.

Hovedtrækkene i svarene på de 9 spørgsmål er:

1. Hvad fik jer til at tilmelde jer kampagnen?
Cirka 90 % af de tilmeldte havde fået information om kampagnen igennem Ungdomsringen, Fyrværkerikampagnen eller Mediasyd. Resten har fået oplysningerne ad andre kanaler (eksempelvis via en kollega).
2. Havde I taget emnet "fyrværkeri" op, hvis der ikke havde været en kampagne?
Cirka 45 % svarer, at de ikke havde taget "fyrværkeri" op som emne, hvis de ikke havde deltaget i kampagnen, så de årlige fyrværkerikampagner har deres berettigelse.
3. Hvad gjorde I for at fortælle de unge om kampagnen?
Generelt brugte klubberne det materiale, der var sendt til dem, og de brugte meget tid på at tale med de unge om fyrværkeri og farerne ved brugen af det. Svarene viste stor vilje til at sprede kampagnens budskab.
4. Et af kampagnens formål var at få hver enkelt klub til at samle venner på respekter.dk. Gennemsnittet af antal venner pr. klub blev kun ca. 20. Hvad tror du, det skyldes?
Svarene viste, at de unge ikke var interesserede i hovedpræmien (en fest med X-Factor stjernen Mohamed), at de ikke havde lyst til at deltage i konkurrencen, eller ikke vidste, at der var en konkurrence. Endelig var der nogle af de unge, der havde problemer med det tekniske.
5. Hvordan vil du vurdere konkurrenceelementet i kampagnen?
Over halvdelen af respondenterne angav, at konkurrenceelementet var "irrelevant".

6. Hvordan vil du vurdere kvaliteten af fyrværkerispillet?
Fyrværkerispillet var en succes, idet ca. 80 % angiver, at de fandt spillet "godt" eller "meget godt".
7. Hvad er efter din mening trenden i jeres område?
82 af de 93 respondenter svarede. To tredjedele svarende, at de unge oftest bruger beskyttelsesbriller, og godt en tredjedel svarede, at de unge holder sig fra ulovligt fyrværkeri.
Desværre var der også en tredjedel, der svarede, at de unge fyrer ulovligt fyrværkeri af, lige som der var en fjerdedel, der svarede, at de unge ikke bruger beskyttelsesbriller.
8. Har de unge efter din mening forstået kampagnens budskab?
Næsten trefjerdedele svarede ja på dette spørgsmål.
Dem, der svarede "måske" fremhævede især to punkter: For det første burde kampagnen også rettes til forældrene, som indkøber fyrværkeri til de unge. For det andet burde budskabet gentages hvert år.
9. Har du ideer til, hvordan vi bedst får spredt vores budskab?
Respondenterne havde mange forslag til forbedring af kampagnen blandt andet ved yderligere at udnytte de medier, som de unger bruger (Facebook, Twitter og mobiltelefonen).

Konklusion

Konklusionen er, at der fortsat er stor tilfredshed med kampagnens form og indhold, og at der fortsat er stort engagement i klubberne. Det virker som om, det har været fornuftigt at bruge pædagogerne som talerør til de unge. Undersøgelsen viste i hvert fald, at kampagnen ramte rigtigt, at de unge forstod budskabet, og at de rent faktisk tog de seks fyrværkeriråd til sig.

Undersøgelsen viste også, at den virale del af kampagnen ikke fungerede efter hensigten. Det skyldtes dels, at målgruppen ikke forstod vigtigheden af denne del, og dels, at der var en barriere i det tekniske. Derudover oplevede klubberne og målgruppen konkurrencen som irrelevant, og valget af kunstner var ikke den gulerod, som kampagnen havde håbet på.

Indsatsen i skolerne

Op til nytåret 2009/10 gennemførtes igen en informationsindsats i skolerne rettet mod de større klasser. Indsatsen bliver til i et lokalt samarbejde i de enkelte kommuner, og den enkelte skole melder sig til, hvis man ønsker det.

Ud over kommunerne deltager hjemmeværnet, Sikkerhedsstyrelsen og SSP-samarbejdet i indsatsen. Sikkerhedsstyrelsen har således bidraget til udarbejdelsen af undervisningsmaterialet.

Oversigt over figurer i notatet

Figur 1. Antallet af ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2000/01 til 2009/10	5
Figur 2. Antallet af alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2000/01 – 2009/10	5
Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2000 – 2009	6
Figur 4. Estimeret antal ulykker med fyrværkeri for hele året (inkl. nytårsdøgnet) for tiårsperioden 2000/01 til 2009/10	7
Figur 5. Antallet af registreringer på skadestuerne fordelt over året for perioden februar 2009 til januar 2010.	9
Figur 6. Sammenligning af fordelingen af registreringerne over året mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år.	9
Figur 7. Antallet af fyrværkeriulykker i perioden februar til november.	10
Figur 8. Kønsfordeling af de tilskadekomne	11
Figur 9. Køns – og aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne i sæsonen 2009/10	12
Figur 10. Femårsoversigt over aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne.....	13
Figur 11. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv affyrede fyrværkeriet.....	13
Figur 12. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år.....	15
Figur 13. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2005/06 - 2009/10.	16
Figur 14. Femårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af heksehyl	17
Figur 15. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys, bomberør og batterier.....	18
Figur 16. Sammenligning af fordelingen af de mekanismer, der har forårsaget skaderne mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år.....	19
Figur 17. Sammenligning af fordelingen af ulykkerne på kropsdel mellem 2009/10 og gennemsnittet for de fire foregående år	20
Figur 18. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2005/06 – 2009/10.....	21
Figur 19. Skadernes alvorlighed i perioden 2005/06 - 2009/10	22
Figur 20. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 09.....	23
Figur 21. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 09.....	25
Figur 22. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 09.....	27
Figur 23. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 09.....	28

Oversigt over tabeller i notatet

Tabel 1. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2009 (data fra 87 kommuner).....	23
Tabel 2. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 87 kommuner).....	24
Tabel 3. Statistik over antallet af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 87 kommuner).....	27
Tabel 4. Antallet af kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.	28